

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова
Геолого-географічний факультет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор
Одеського національного
університету імені І.І. Мечникова
проф. Коваль І.М.
2017 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Рівень вищої освіти   другий (магістерський)
Галузь знань   10 Природничі науки
Спеціальність   106 Географія
Предметна спеціалізація

Ступінь вищої освіти
магістра

(назва рівня вищої освіти)

за спеціальністю

106 «Географія» Освітня кваліфікація
Магістр «Географії»

Професійна кваліфікація
Освітньо–професійна програма з «Географії»

Тип диплому

одиничний

(одиничний, подвійний, спільний)

Обсяг програми

90

(кредитів ЄКТС)

Нормативний термін навчання

1,4 роки

Рівень програми QF for ENEA(РК ЄПВО) - другий(магістерський) цикл;
МСКО - 8 рівень;
EQF for LLL (ЄРК НВЖ) - 8 рівень;
НРК України - 8 рівень

Схвалено Вченою радою геолого-географічного факультету

« 27» 02. 2017 року, протокол № 6 .

Затверджено Вченою радою ОНУ імені І.І.Мечникова

«28» 02. 2017 року, протокол № 6.

РОЗРОБНИКИ:

ТОПЧІЄВ Олександр Григорович - доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри економічної та соціальної географії і туризму, заслужений діяч науки і техніки України (**гарант програми**);

ШУЙСЬКИЙ Юрій Дмитрович - доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної географії та природокористування;

ЯВОРСЬКА Вікторія Володимирівна – доктор географічних наук, професор, заступник декана геолого-географічного факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму ;

КРАСЕХА Єрофей Нікіфорович- доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри географії України;.

БІЛАНЧИН Ярослав Михайлович - кандидат географічних наук, доцент, голова методичної комісії геолого-географічного факультету, завідувач кафедри ґрунтознавства та географії ґрунтів;

ТРИГУБ Валентина Іванівна кандидат географічних наук, доцент кафедри ґрунтознавства та географії ґрунтів;

НЕФЕДОВА Ніна Євгенівна- кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму;

ГИЖКО Лілія Володимирівна - кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та природокористування;

АДАБОВСЬКА Марія Володимирівна – ст. викладач кафедри ґрунтознавства та географії ґрунтів;

ЗМІСТ

ВСТУП	5
НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ.....	5
МЕТА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	6
ВИМОГИ ДО РІВНЯ ОСВІТИ ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ, ТА ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ ВСТУПНИКІВ.....	6
ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМИ.....	6
ПРИДАТНІСТЬ ДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ПОДАЛЬШОГО НАВЧАННЯ.....	7
ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ.....	8
ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	8
Таблиця 1. Перелік компетентностей випускників геолого-географічного факультету спеціальності 106 «Географія»	9
Таблиця 2. Результати навчання, загальні та фахові компетентності випускників ОНУ імені І.І.Мечникова із спеціальності 106 «Географія»	12
Таблиця 3. Зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня « магістр» із спеціальності 106 «Географія» та програмні результати навчання	22
Таблиця 4. Розподіл змісту освітньої програми, навчальний час за циклами підготовки, навчальними дисциплінами, практиками та шифри сформованих компетентностей.....	39
Таблиця 5. Розподіл змісту освітньої програми та максимальний навчальний час за циклами підготовки	42

ВСТУП

Освітня програма підготовки фахівців на другому освітньому рівні за спеціальністю 106 Географія є нормативним документом ОНУ імені І.І. Мечникова, у якому визначається термін, зміст навчання, форми атестації здобувачів освітнього ступеня магістр.

Програма встановлює вимоги до випускників ОНУ імені І.І. Мечникова другого освітнього рівня за спеціальністю 106 (географія у вигляді переліку компетентностей та результатів навчання).

Освітня програма є обов'язковою для ОНУ імені І.І. Мечникова при підготовці здобувачів освітнього ступеня магістр за спеціальністю 106 Географія, використовується для цілей ліцензування та акредитації, під час розроблення навчального плану, програм навчальних дисципліні і практик.

НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Під час розробки використано посилання на нормативні документи:

- Закон України „Про вищу освіту” від 01.07.2014 р;
- Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010 // Видавництво "Соцінформ", – К.: 2010;
- Перелік галузей знань і спеціальностей /Постанова КМУ від 29.04.2015 № 266 ;

Международная стандартная классификация образования МСКО 11/
Институт статистики ЮНЕСКО: UNESCO-UIS, 2013.- 87 с.

- Наказ МОН України № 506 від 12.05.2016 «Про затвердження переліку предметних спеціалізацій спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей (предметних спеціалізацій) в системі підготовки педагогічних кадрів»

- Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації/ В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / за ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

- Раскола Л.А. Теоретико-методичні засади розроблення освітніх програм / Раскола Л.А., Ружицька О.М.; за ред. О.В. Запорожченко, В.М. Хмарського – Одеса. ОНУ імені І.І.Мечникова, 2016 – 68 с.

Мета програми

Географія є єдиним предметом, який формує світоглядне розуміння Землі її географічної оболонки як природного, природнотехногенного середовища, в якому протікає життя людини. Тільки географія розвиває просторове мислення, розуміння важливості врахування територіальних відмін (регіональний підхід) привирішенні політичних, економічних проблем (регіональна економіка, регіональна політика, геоекополітика, міжетнічні конфлікти та ін.). Місце і роль географії в вищій освіті повинні відповідати її міжнародним змістовним і виховним принципам, викладеним в Міжнародній хартії географічної освіти. Цей найважливіший для географів документ складений з урахуванням принципів, на яких базуються Хартія, Загальна Декларація прав людини ООН, Конституція ЮНЕСКО, Декларація прав дитини ООН, міжнародні угоди, національні програми з проблем географічної освіти

Особливе значення набуває підготовка географів-науковців, які вміють планувати та проводити наукові дослідження, трактувати їх результати, трансформувати наукові розробки у конкурентоспроможні програми та стратегії розвитку.

Тому метою освітньо-наукової програми підготовки магістрів за спеціальністю 106 «Географія» - є підготовка висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців, що широко ерудовані в галузі сучасних теоретичних концепцій різних розділів географії; володіють методами комплексного аналізу, фундаментальними навичками науково-дослідної роботи, та сучасними інформаційними технологіями, методологією наукової та педагогічної діяльності.

З урахуванням потреб регіонального ринку праці можна прогнозувати затребуваність магістрів за спеціальністю 106 Географія, оскільки в Одеській області тільки в Одеському національному університеті ІІ Мечникова здійснюється підготовка фахівців географів

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою та вимоги до професійного відбору вступників

На навчання для здобуття ступеня магістра приймаються особи, які здобули ступінь бакалавра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста.

Прийом на основі ступеня бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста на навчання для здобуття ступеня магістра здійснюється за результатами фахових вступних випробувань.

Для конкурсного відбору вступників при прийомі на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста конкурсний бал обчислюється як сума результату фахового випробування, вступного екзамену з іноземної мови та додаткових показників, визначених правилами прийому до ОНУ імені І.І.Мечникова.

Особа може вступити до ОНУ імені І.І.Мечникова для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження додаткових вступних випро-

бувань(співбесіда) з урахуванням середнього балу додатка до диплома бакалавра або спеціаліста.

Характеристики програми

Предметна область (галузь знань) – Географія («Природничі науки»);

Фокус програми: загальна/ спеціальна: загальна (академічна) вища освіта в предметній галузі «Географія».

Орієнтація програми: Програма орієнтується на загальнонаукові уявлення про сучасні дослідження у галузі географії з урахуванням специфіки роботи науково-дослідних установ, підприємств з специфікою наук про землю, компаній, ВНЗ. Програма має дослідницьку, практичну та викладацьку складові.

Дослідницька частина є професійно орієнтованою. Викладацька - є практично орієнтованою.

Особливості програми :

Програма містить велику складову практичної та науково-дослідної роботи студентів як самостійного дослідження, так і в наукових групах, що працюють над широким колом питань у галузі комплексних географічних досліджень різних ієрархічних рівнів, моніторингу та оцінки стану навколишнього середовища, з подальшим впровадженням досягнень у виробництво та соціальну сферу.

Здатність до працевлаштування

Фахівець здатний виконувати зазначені професійні роботи за ДК 003:2010:

244	Професіонали в галузі економіки, соціології, археографії, археології, географії, кримінології та палеографії
2442	Професіонали в галузі археографії, археології, географії, кримінології, палеографії та соціології
2442.2	Географ
2442.2	Географ (політична географія)
2442.2	Географі(фізична географія)
2442.2	Географ-економіст
2442.2	Географ-етнограф
2442.2	Палеогеограф
2442.2	Спеціаліст по міському і районному плануванні

2442.2	Спеціаліст з розміщення продуктивних сил і регіональної економіки
2442.2	Спеціаліст з управління природокористуванням
2481.2	Туризмознавець
23	Викладачі
231	Викладачі університетів та вищих навчальних закладів
2310.2	Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів
2320	Викладачі середніх навчальних закладів(географії ,економіки геоєкології)
2351.1	Наукові співробітники
2359	Інші професіонали в галузі навчання
2351.2	Методист
3340	Лаборант (освіта)

і може займати первинні посади відповідно до ДК 003:2010:

2442.2 – географ; 2351.1 – молодший науковий співробітник (географія); 2320 – викладач географії, економіки та геоєкології середніх навчальних закладів; 2310.2 – викладач університетів та вищих навчальних закладів.

Можливості подальшого навчання

Навчання впродовж життя для вдосконалення в освітній, науковій та інших діяльностях. Можлива подальша підготовка на магістерському рівні за іншими напрямками, або докторські програми (PhD) з «наук про Землю» спеціалізація географія.

Підходи до викладання та навчання

Комбінація лекцій, лабораторних, практичних занять із розв'язування наукових проблем, виконання дослідницьких робіт, підготовка та виконання магістерської дисертації.

Система оцінювання

Письмові та усні іспити, практика, презентації, есе, контрольні роботи, поточний контроль, захист магістерської дисертації.

Форми атестації здобувачів вищої освіти.

Державна атестація магістрів за спеціальністю 106–Географія проводиться Атестаційною комісією і включає захист магістерської роботи.

При експертизі магістерської роботи обов'язковим є залучення рецензента, який є викладачем (наявність наукового ступеня та звання обов'язково) або науковим співробітником іншої кафедри. Магістерська робота є закінченою дослідницькою експериментальною (розрахунковою або теоретичною) розробкою, яка відображає вміння випускника аналізувати наукову літературу за темою, що розробляється, планувати і проводити експериментальну (змістовну) частину роботи, обговорювати отримані результати та робити обґрунтовані висновки. Випускна робота завершує навчання магістра і відображає можливість самостійно вирішувати поставлену професійну наукову проблему.

Тема магістерської роботи визначається науковим керівником у відповідності до наукової тематики кафедри, затверджується Вченою радою факультету та наказом ректора.

Таблиця 1

Соціально-особистісні, загально-наукові та професійні компетентності випускників ОНУ імені І.І. Мечникова

Компетентності	Шифр компетентності
Компетентності соціально – особистісні:	КСО
– здатність виконувати норми національного та міжнародного законодавства;	КСО.01
– здатність дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки і моралі у міжособистих стосунках та у суспільстві;	КСО.02
– здатність створювати стратегію діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних та державних виробничих інтересів;	КСО.03
– креативність, вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності;	КСО.04
– здатність до толерантних комунікаційних взаємодій;	КСО.05
– екологічна грамотність, здатність оцінювати вплив антропологічного фактору на довкілля та вести здоровий спосіб життя;	КСО.06
– здатність здійснювати захист людей в умовах виробництва та надзвичайних ситуацій;	КСО.07
– знання сучасної системи організації академічної, галузевої науки і наукових установ ВНЗ;	КСО.08
– здатність планувати, розробляти й реалізувати різнопланові заходи щодо організації учбового процесу;	КСО.09
- здатність до самостійної науково-дослідної діяльності, кваліфіковане узагальнення наукових і експериментальних даних, самостійна підготовка публікацій у вітчизняних та зарубіжних виданнях, патентування отриманих досягнень;	КСО.10
– здатність до професійного спілкування іноземними мовами, зокрема англійською, із зарубіжними професійними партнерами; читати і осмислювати професійно орієнтовану та загальнонаукову іншомовну літературу, використовувати її у соціальній та професійній сферах;	КСО.11
– здатність до саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя;	КСО.12
– лідерство та автономність під час реалізації інноваційних проєктів, презентації власних і колективних результатів професійної та науково-дослідної діяльності;	КСО.13
– розуміння основ та законодавчої бази правової охорони об'єктів інтелектуальної власності та їх захисту в Україні та світі.	КСО.14
Загально-наукові компетентності:	КЗН
– базові уявлення про основи психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури та соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей;	КЗН.01
– розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав в сфері наукової діяльності;	КЗН.02
– базові знання основ методології науки, закономірностей її розвитку, розуміння нау-	КЗН.03

Компетентності	Шифр компетентності
ки як системи знань, діяльності та соціального інституту, класифікації методів наукового знання;	
– спроможність виконання наукових досліджень з застосуванням сучасних методологічних основ реалізації експерименту, уміння документального оформлення результатів досліджень;	КЗН.04
– здатність до інноваційної діяльності, спрямованої на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг;	КЗН.05
– базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій; уміння використовувати програмні засоби і інтернет-ресурси з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу;	КЗН.06
– готовність до пошуку обробці, аналізу та систематизації науково-технічної інформації з теми дослідження, вибору методик і засобів вирішення задачі;	КЗН.07
– спроможність виконання наукових досліджень з застосуванням сучасних методологічних основ реалізації експерименту, уміння документального оформлення результатів досліджень;	КЗН.08
– базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій; уміння використовувати програмні засоби і інтернет-ресурси з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу;	КЗН.9
Професійні компетентності	
загально – професійні:	КЗП
– фундаментальні знання про фізичну географію материків та океанів, регіональну економічну та соціальну географію, соціально-економічну географію України; географічні основи раціонального природокористування й охорони природи;	КЗП.01
– знання наукових концепцій та парадигм сучасної географії: хорологічної, системної, систематичної, синергетичної та інших;	КЗП.02
– базові знання про проведення науково-дослідної діяльності, знання правових основ дослідницьких робіт і законодавства України в галузі економічної та соціальної географії;	КЗП.03
– базові знання про сучасні суспільно-географічні підходи, методики суспільно-географічних досліджень; загальнонаукові та спеціальні методи досліджень; володіння основами дослідницької діяльності	КЗП.04
- базові уявлення про історію та методологію географічної науки;	КЗП.05
– базові знання про регіональні економічні та соціальні відмінності;	КЗП.06
– базові знання про територіальну організацію суспільства (ТОС), ієрархічні рівні життєдіяльності суспільства, сучасні напрями досліджень ТОС, концепції територіальних структур;	КЗП.07
– базові уявлення про філософію довкілля та основи раціонального природокористування і охорони природи;	КЗП.08
– базові знання про дослідження територіальної організації регіонів, географічні основи розробки регіональних стратегій і програм соціально-економічного розвитку, регіоналізації країни, регіонального розвитку і регіональної політики, реформування адміністративно-територіального устрою України, розроблення регіональної геодемографічної політики, досліджувати порівняльний аналіз рівнів соціально-економічного розвитку регіонів і якості життя населення, планування територій регіонів, формування національної та регіональних екологічних мереж, розроблення стратегій, планів і програм соціально-економічного розвитку регіонів і міст, природоохоронної діяльності і екологічного захисту населення;	КЗП.09
– базові знання з теорії та практики, актуальних проблем сучасної географічної науки;	КЗП.10
– знання психолого-педагогічних проблем і особливостей методики викладання географічних дисциплін у вищій школі, організація освітнього процесу в системі вищої	КЗП.11

Компетентності	Шифр компетентності
школи;	
– базові знання про державну регіональну політику, муніципальне управління, основи територіального менеджменту, управління розвитком регіонів;	КЗП.12
- базові знання про основні підходи та особливості моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів;	КЗП.13
– здатність до організації та проведення навчально-виховного процесу у вищій школі, організації педагогічної взаємодії з учнями та студентами;	КЗП.14
– базові знання та практичне володіння методами і технологіями навчання у вищій школі;	КЗП.15
- здатність застосовувати вміння роботи зі статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації	КЗП.16
– вміння використовувати теоретичні знання та практичні навички географічного моделювання та прогнозування географічних об'єктів та процесів.	КЗП.17
спеціалізовано – професійні:	
- Здатність засвоювати та реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини, ідеї збереження миру	КСП.01
– здатність оцінювати вплив антропологічного фактора на довкілля;	КСП.02
- поглиблені знання про особливості проведення наукових досліджень в географії;	КСП.03
- поглиблені професійно-профільовані знання основних географічних процесів та явищ;	КСП.04
- розширенні знання про методiku та організацію навчального-процесу у вищій школі;	КСП.05
- поглиблені знання про довкілля та основи раціонального природокористування і охорони природи;	КСП.06
- поглиблені знання теорії і практики застосування процесів комплексотворення в аналізі, зв'язку між будовою та аналітичними властивостями комплексів;	КСП.07
- поглиблені знання в галузі екологічного та земельного права в Україні;	КСП.08
- здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для проведення комплексного суспільно-географічного аналізу розвитку регіонів (виявлення особливостей економіко-географічного положення, природно-ресурсного потенціалу, геодемографічних процесів, територіальної організації галузей промисловості та сільського господарства, соціальної сфери, транспорту, зовнішньоекономічних зв'язків, туристсько-рекреаційної діяльності)	КСП.09
- досконалі знання в галузі виникнення та поширення глобальних проблем людства	КСП.10
- здатність застосовувати вміння роботи зі статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації	КСП.11
- здатність проводити підготовчі заходи та польові географічні дослідження, використовувати універсальні аналітичні методи та прийоми обробки статистичних даних;	КСП.12

Програмі результати навчання, соціально-особистісні, інструментальні, загально-наукові та професійні компетентності випускників ОНУ імені І.І. Мечникова

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
Компетентності соціально – особистісні:	КСО	
– здатність виконувати норми національного та міжнародного законодавства;	КСО.01	- вміти пропагувати серед студентів та учнів права, свободи та обов'язки людини і громадянина, що закріплені Конституцією України; - використовувати основні положення міжнародних конвенцій, угод тощо, до яких приєдналась Україна;
– здатність дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки і моралі у міжособистих стосунках та у суспільстві;	КСО.02	- вміти враховувати у своїй діяльності специфіку службових відносин та персональної відповідальності, підтримувати стосунки у трудовому колективі на правовій основі та демократичних засадах; - вміти формулювати цілі і завдання власної діяльності з урахуванням суспільних, державних і виробничих інтересів; - вміти визначати чинники, що призводять до виникнення конфліктів у міжособовому спілкуванні, та зменшувати рівень їх впливу; діагностувати власний стан та стан і настроїв членів колективу, виявляти та зменшувати рівень психологічної напруги в колективі;
– здатність створювати стратегію діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних та державних виробничих інтересів;	КСО.03	- вміти підпорядкувати працю колективу і свою власну інтересами суспільства, адаптувати діяльність колективу до вимог споживача; - вміти створювати творчу атмосферу в трудовому колективі, корегувати цілі діяльності з метою підвищення її безпеки та ефективності;
– здатність засвоювати креативність, вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності;	КСО.04	- вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності;
– здатність до толерантних комунікаційних взаємодій;	КСО.05	- створювати дійові системи комунікації з вітчизняними і зарубіжними колегами, розуміти етику ділового спілкування з представниками країн різних культур;
– здатність засвоювати екологічна грамотність, здатність оцінювати вплив антропологічного фактору на довкілля та вести здоровий спосіб життя;	КСО.06	- вміти користуватися методиками екологічного аналізу наслідків господарської діяльності на довкілля; - вміти пропагувати серед населення уявлення про недопустимість негативного впливу людини на довкілля; - на основі аналізу результатів спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи типові ознаки шкідливих та небезпечних чинників своєчасно визначати наявність небезпечної ситуації для людей;

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
		- вміти фізично і розумово самовдосконалюватися, використовувати фізичні вправи з метою збереження та зміцнення власного здоров'я як складової ефективно професійної діяльності;
– здатність здійснювати захист людей в умовах виробництва та надзвичайних ситуацій;	КСО.07	- вміти визначати потенційно небезпечні виробничі процеси та компоненти природного середовища, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій; - використовувати основні положення законодавства з охорони праці, екологічного права та цивільного захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій; - вміти застосовувати засоби індивідуального та колективного захисту від хімічних, радіаційних та бактеріологічних ушкоджень; проводили спеціальну обробку об'єктів та персоналу;
– здатність засвоювати знання сучасної системи організації та управління наукових установ та ВНЗ;	КСО.08	- володіння інформацією щодо організації роботи установ НАН та ВНЗ України, трансформаційних процесів, які відбуваються в них; - володіння інформацією щодо структури, організації та управління науковими установами та ВНЗ, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації в Україні, в тому числі і через аспірантуру та докторантуру;
– здатність планувати, розробляти й реалізувати різнопланові заходи щодо організації навчального процесу;	КСО.09	- вміти планувати навчальний процес, реалізовувати різнопланові заходи для їх виконання;
– здатність до самостійної науково-дослідної діяльності, кваліфіковане узагальнення наукових і експериментальних даних, самостійна підготовка публікацій у вітчизняних та зарубіжних виданнях, патентування отриманих досягнень;	КСО.10	- вміти самостійно проводити наукові дослідження, складати план дослідження та одержувати нові наукові й прикладні результати; - уміння представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, доповідей на симпозіумах, наукових публікаціях з використанням сучасних можливостей;
– здатність до професійного спілкування іноземними мовами, зокрема англійською, із зарубіжними професійними партнерами; читати і осмислювати професійно орієнтовану та загальнонаукову іншомовну літературу, використовувати її у соціальній та професійній сферах;	КСО.11	- здійснювати якісний переклад як різновид комунікативної діяльності в процесі опосередкованої міжкультурної комунікації, як у письмовій, так і в усній формі; - практичне володіння іноземною мовою в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; користування іншою мовою у межах фахової, побутової, суспільно-політичної тематики; уміння вільно перекладати з іноземної мови на рідну спеціалізованих текстів; уміння представляти результати досліджень іноземною мовою; - уміння правильно використовувати мовні засоби залежно від сфери й мети спілкування;

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
– здатність до саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя;	КСО.12	- вміти самостійно вдосконалювати свої знання, уміння, особистісні і професійні якості для забезпечення ефективної наукової діяльності;
– здатність засвоювати лідерство та автономність під час реалізації інноваційних проєктів, презентації власних і колективних результатів професійної та науково-дослідної діяльності;	КСО.13	- вміти формулювати цілі і завдання власної діяльності, підпорядкувати працю колективу і свою власну інтересами суспільства, створювати творчу атмосферу в трудовому колективі корегувати цілі діяльності з метою підвищення її безпеки та ефективності;
– здатність засвоювати розуміння основ та законодавчої бази правової охорони об'єктів інтелектуальної власності. Їх захисту в Україні та світі.	КСО.14	- вміти використовувати основні положення законодавства України з інтелектуальної власності.
Загально-наукові компетентності:	КЗН	
– здатність засвоювати базові уявлення про основи психології, педагогіки, що сприяють розвиткові загальної культури та соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей;	КЗН.01	- вміти створити творчу атмосферу та організувати культурні заходи в учнівських та студентських колективах, на основі національних та міжнародних досягнень культури;
– розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав в сфері наукової діяльності;	КЗН.02	- вміння користуватися національною нормативно-правовою базою у сфері наукової діяльності;
– здатність засвоювати базові знання основ методології науки, закономірностей її розвитку, розуміння науки як системи знань, діяльності та соціального інституту, класифікації методів наукового знання;	КЗН.03	- вміти використовувати сучасні методи пізнання, аналізувати сучасну наукову картину світу, відрізнити наукове знання від поза наукового, визначати фактори, що впливають на розвиток науки, характеризувати екологічні, етичні та економічні вимоги до сучасного експерименту; - вміти при плануванні, виконанні та обробці результатів науково-дослідних робіт, магістерських дисертацій виділяти та аналізувати елементи логічної структури власної наукової діяльності (об'єкт, предмет, форми, засоби, методи, результат);
– спроможність виконання наукових досліджень з застосуванням сучасних методологічних основ реалізації експерименту, уміння документального оформлення результатів досліджень;	КЗН.04	- володіння комплексними та прикладними методами дослідження в географії, фундаментальними навичками науково-дослідної роботи; - вміти аналізувати наукову літературу з метою вибору напрямку досліджень, обрати самостійно або кваліфіковано сприйняти представлену тему досліджень; - вміти моделювати основні процеси майбутнього дослідження з метою вибору методів дослідження, наявного апаратного забезпечення або створення нових методик, користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією; - вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх оформляти;

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
– здатність до інноваційної діяльності, спрямованої на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг;	КЗН.05	- вміти здійснювати інноваційну діяльність щодо комерціалізації результатів наукових досягнень; - вміти трансформувати наукові дослідження і розробки у конкурентоспроможні товари і послуги;
– здатність засвоювати базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій; уміння використовувати програмні засоби і інтернет-ресурси з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу;	КЗН.06	- уміння збирати, обробляти, зберігати та аналізувати наукову географічну інформацію з метою вибору напрямку досліджень за обраною темою з використанням сучасних інформаційних технологій; - уміння створювати авторські та користуватися стандартними банками комп'ютерних програм і банками даних; - уміння виконувати інноваційну діяльність щодо впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу; - вміти користуватись програмами ГІС ArcGis, Mspinfo, Excel. для побудови карт та графіків;
– здатність засвоювати готовність до пошуку обробці, аналізу та систематизації науково-технічної інформації з теми дослідження, вибору методик і засобів вирішення задачі;	КЗН.07	- вести пошук джерел літератури за залученням сучасних інформаційних технологій; - формулювати і вирішувати завдання, що виникають в ході науково-дослідної діяльності і потребують поглиблених професійних знань; - вміти вибрати необхідні методи дослідження, модифікувати існуючі та розробляти нові методи виходячи із завдань конкретного дослідження;
– використовувати сучасні прилади і методики, організувати проведення експериментів і випробувань, проводити їх обробку і аналізувати результати;	КЗН.08	- вміти планувати і проводити науковий експеримент, виконувати обробку та аналіз результатів, самостійно здобувати знання, узагальнювати вітчизняний і зарубіжний досвід за тематикою дослідження;
– використовувати базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій (ГІС-технологій); уміння використовувати програмні засоби і інтернет-ресурси з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу;;	КЗН.09	- уміти збирати, обробляти, зберігати та аналізувати наукову географічну інформацію з метою вибору напрямку досліджень за обраною темою з використанням сучасних інформаційних технологій; - уміти створювати авторські та користуватися стандартними банками комп'ютерних програм і банками даних; - уміти представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, доповідей на симпозіумах, наукових публікацій з використанням сучасних можливостей;
Професійні компетентності		
загально – професійні:	КЗП	

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
– здатність засвоювати фундаментальні знання про фізичну географію материків та океанів, регіональну економічну та соціальну географію, соціально-економічну географію України; географічні основи раціонального природокористування й охорони природи;	КЗП.01	- вміння використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи, включаючи пошук необхідної інформації, аналізувати загальні закономірності та регіональну диференціацію економічних і соціальних процесів, вміти давати оцінку сучасного суспільно-географічного положення України та її природно-ресурсного потенціалу безпосереднє виконання дослідів та обговорення отриманих результатів, формулювання теоретичних висновків;
– знання наукових концепцій та парадигм сучасної географії: хорологічної, системної, систематичної, синергетичної та інших;	КЗП.02	- характеризувати основні риси формування і розвитку первісного географічного світогляду, виявляти особливості зародження географії як окремої галузі знань; - аналізувати географо-детерміністичні, природничі і соціально-економічні концепції в географії, виявляти особливості становлення сучасної географії та вміти здійснювати аналіз концептуальних географічних напрямів цієї доби.;
– здатність засвоювати базові знання про проведення науково-дослідної діяльності, знання правових основ дослідницьких робіт і законодавства України в галузі економічної та соціальної географії.;	КЗП.03	- проводити просторовий аналіз суспільних явищ і процесів. Уміти виділяти ієрархічно структуровані підрозділи просторової організації суспільств; - пояснювати процеси самоорганізації, саморозвитку самоуправління суспільних систем; володіти логікою збалансованої організації суспільства.
– здатність засвоювати базові знання про сучасні суспільно-географічні підходи, методики суспільно-географічних досліджень; загальнонаукові та спеціальні методи досліджень; володіння основами дослідницької діяльності	КЗП.04	- вміти застосовувати методики суспільно-географічних досліджень; - вміння аналізувати особливості різноманітних напрямів в географії, володіння основами дослідницької діяльності;
– здатність засвоювати базові уявлення про історію та методологію географічної науки;	КЗП.05	- характеризувати основні риси формування і розвитку первісного географічного світогляду; - розуміти й аналізувати особливості різноманітних напрямів в античній географії; - виявляти особливості зародження географії як окремої галузі знань.
– здатність засвоювати базові знання про регіональні економічні та соціальні відміни	КЗП.06	- аналізувати загальні закономірності та регіональну диференціацію економічних і соціальних процесів в Україні. - вміти давати оцінку сучасного суспільно-географічного положення України та її природно-ресурсного потенціалу.
– здатність засвоювати базові знання про територіальну організацію суспільства (ТОС), ієрархічні рівні життєдіяльності суспільства, сучасні напрями досліджень ТОС, концепції тери-	КЗП.07	- вміти аналізувати територіальну організацію суспільства (ТОС); - вміти аналізувати ієрархічні рівні життєдіяльності суспільства, концепції тери-

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
ції територіальних структур;		торіальних структур, давати якісну характеристику;
– здатність засвоювати базові уявлення про філософію довкілля та основи раціонального природокористування і охорони природи	КЗП.08	<p>- знати й пояснювати сутність наукових засад філософії довкілля та основ природокористування й охорони природи, концепції стійкого (відновлюваного) розвитку, знати класифікації природних ресурсів, види природокористування, ієрархію природно-заповідних територій</p> <p>- висвітлювати сутність біосферного та ноосферного вчення В.І.Вернадського в контексті сучасних проблем природокористування й охорони природи, екологічних проблем людства, характеризувати природні ресурси території та об'єкти ПЗФ, знати їх географію; розкривати зміст Законів України про охорону природи, Причорноморської конвенції, міжнародних угод про співпрацю в галузі охорони довкілля; аналізувати стан використання природних ресурсів та природоохоронної роботи у межах своєї місцевості;</p>
– здатність засвоювати базові знання про дослідження територіальної організації регіонів, географічні основи розробки регіональних стратегій і програм соціально-економічного розвитку, регіоналізації країни, регіонального розвитку і регіональної політики, реформування адміністративно-територіального устрою України, розроблення регіональної геодемографічної політики, досліджувати порівняльний аналіз рівнів соціально-економічного розвитку регіонів і якості життя населення, планування територій регіонів, формування національної та регіональних екологічних мереж, розроблення стратегій, планів і програм соціально-економічного розвитку регіонів і міст, природоохоронної діяльності і екологічного захисту населення;	КЗП.09	<p>- знати географічні основи розробки регіональних стратегій і програм соціально-економічного розвитку, регіоналізації країни, володіти основами регіонального розвитку і регіональної політики, знати основні принципи реформування адміністративно-територіального устрою України;</p> <p>- вміти проводити порівняльний аналіз рівнів соціально-економічного розвитку регіонів і якості життя населення, знати основні принципи планування територій регіонів, знати основні принципи формування національної та регіональних екологічних мереж, володіти навичками розроблення стратегій, планів і програм соціально-економічного розвитку регіонів і міст, природоохоронної діяльності і екологічного захисту населення;</p>
- здатність засвоювати базові знання з теорії та практики, актуальних проблем сучасної географічної науки;	КЗП.10	<p>- знати і розуміти основні поняття географічної науки, завдання, функції, структуру, методи, особливості розвитку фізичної географії</p> <p>- розуміти й аналізувати природно-історичний процес, його чинники і складові; знати та вміти ставити і розв'язувати невирішені географічні проблеми; знати проблеми економічної та соціальної географії, володіти знаннями про особливості сучасного розвитку наукових досліджень з проблем економічної географії та соціальної географії зокрема;</p>

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
– здатність засвоювати знання психолого-педагогічних проблем і особливостей методики викладання географічних дисциплін у вищій школі, організація освітнього процесу в системі вищої школи;	КЗП.11	<ul style="list-style-type: none"> - вміти діагностувати стан розвитку особистості студентів та здійснювати індивідуальний підхід в процесі навчання та виховання, приймати оптимальні рішення згідно педагогічним та етичним принципам; - вміти здійснювати конструювання лекцій, семінарів, складати контрольні завдання, тести для перевірки знань студентів, проводити на сучасному методичному рівні лабораторні та практичні заняття; - вміти розробляти й проводити різні за формою навчання заняття найбільш ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки студентів;
– здатність засвоювати базові знання про державну регіональну політику, муніципальне управління, основи територіального менеджменту, управління розвитком регіонів;	КЗП.12	- вміти аналізувати основні норми, принципи та завдання регіоналізації щодо забезпечення сталого регіонального розвитку країни, а саме ефективного використання природно-ресурсного потенціалу території, зручного і комфортного розселення населення, екологічно безпечного й економічно вигідного розміщення господарської діяльності;
– здатність засвоювати базові знання про основні підходи та особливості моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів;	КЗП.13	- вміти аналізувати знання про основні підходи та особливості моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів;
– здатність до організації та проведення навчально-виховного процесу у вищій школі, організації педагогічної взаємодії з учнями та студентами;	КЗП.14	<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати та впроваджувати у навчальну діяльність теоретично обґрунтовані положення найсучаснішого педагогічного досвіду; - досліджувати стан розвитку особистості студента та академічної групи з використанням сучасних науково-дослідницьких методів;
– здатність засвоювати базові знання та практичне володіння методами і технологіями навчання у вищій школі;	КЗП.15	<ul style="list-style-type: none"> - вміти планувати та організовувати навчальний процес у ВНЗ, застосовувати сучасні освітні технології; - знати методику підготовки і проведення лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять у вищій школі та теоретико-методичні засади організації самостійної роботи студентів;
– здатність застосовувати вміння роботи зі статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації;	КЗП.16	<ul style="list-style-type: none"> - вміти збирати, обробляти, зберігати та аналізувати наукову географічну інформацію з метою вибору напрямку досліджень за обраною темою з використанням сучасних інформаційних технологій; - вміти створювати авторські та користуватися стандартними банками комп'ютерних програм і банками даних; - вміти представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, доповідей на симпозіумах, наукових публікацій з використанням сучасних можливостей;

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
– вміння використовувати теоретичні знання та практичні навички географічного моделювання та прогнозування географічних об'єктів та процесів	КЗП.17	-вміти моделювати основні процеси майбутнього дослідження з метою вибору методів дослідження, наявного апаратурного забезпечення або створення нових методик, користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією; -вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх оформляти;
спеціалізовано – професійні:	КСП	
– здатність засвоювати та реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини, ідеї збереження миру;	КСП.01	- вміти розпізнавати в культурних і соціальних явищах та подіях складові компоненти, що несуть в собі позитивні та негативні наслідки шляхом їх аналізу в рамках загальноновизнаних філософських концепцій розвитку суспільства; - вміти організовувати творчу атмосферу та культурні заходи в учнівських і студентських колективах, пізнання національних та міжнародних досягнень культури;
– здатність оцінювати вплив антропологічного фактора на довкілля;	КСП.02	- за результатами аналізу інформації, що характеризує екологічну ситуацію, на підставі відомостей щодо структури об'єкта діяльності та його призначення визначати тактику діяльності, яка б забезпечувала стабільний розвиток життя на Землі; - вміти користуватися методиками екологічного аналізу наслідків впливу господарської діяльності на довкілля; Вміти пропагувати серед населення уявлення про недопустимість негативного впливу людини на довкілля; - вміти на основі аналізу результатів спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи типові ознаки шкідливих та небезпечних чинників, своєчасно визначати наявність небезпечної ситуації для людей;
– здатність засвоювати поглиблені знання про особливості проведення наукових досліджень в географії	КСП.03	-владіти вміннями досліджувати територіальну організацію суспільства (ТОС), ієрархічні рівні життєдіяльності суспільства, виявляти важливі та актуальні напрями досліджень ТОС; -вміти планувати, організовувати і проводити вишукувально-виробничі і наукові дослідження суспільно-географічних процесів та регіональних соціогеосистем, розробляти прогнози стійкого розвитку регіонів;
– здатність засвоювати поглиблені професійно-профільовані знання основних географічних процесів та явищ;;	КСП.04	- знати особливості виникнення та поширення фізико-географічних явищ та процесів; - знати особливості виникнення та поширення суспільно-географічних явищ та процесів ;

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
– застосовувати розширенні знання про методику та організацію навчального-процесу у вищій школі;	КСП.05	-вміти на сучасному методичному рівні проводити лабораторні та практичні заняття
		Вміти забезпечити техніку безпеки при роботі студентів з приладами;
– здатність засвоювати поглиблені знання про довкілля та основи раціонального природокористування і охорони природи;	КСП.06	-вміти проводити збір і систематизацію даних про стан навколишнього середовища на основі фондових і картографічних матеріалів та результатів проведених досліджень з використанням ГІС-технологій;
		-володіти необхідними навичками аналізу, оцінки та оптимізації стану природно-господарського середовища підконтрольної території, Вміти розробити рекомендації з попередження негативних процесів та їх тенденцій і наслідків у природно-господарських системах, організувати їх практичне впровадження;
– здатність засвоювати поглиблені знання теорії і практики застосування процесів комплексоутворення в аналізі, зв'язку між будовою та аналітичними властивостями комплексів;	КСП.07	- вміти знаходити зв'язок між будовою та аналітичними властивостями комплексів з метою розробки методів аналізу.;
		Вміти використовувати на практиці прийоми встановлення оптимальних умов комплексоутворення для розробки наукових методів визначення
– здатність засвоювати поглиблені знання в галузі екологічного та земельного права в Україні;	КСП.08	- вміти на підставі даних зробити висновки про рівень забруднення довкілля, розбиратися в екологічному законодавстві України ;
		-вміти запропонувати можливі методи землекористування та знати про особливості земельного законодавства України;
– здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для проведення комплексного суспільно-географічного аналізу розвитку регіонів (виявлення особливостей економіко-географічного положення, природно-ресурсного потенціалу, геодемографічних процесів, територіальної організації галузей промисловості та сільського господарства, соціальної сфери, транспорту, зовнішньоекономічних зв'язків, туристсько-рекреаційної діяльності);	КСП.09	- вміти вибрати оптимальну методику та здійснювати проведення комплексного суспільно-географічного аналізу розвитку регіонів (виявлення особливостей економіко-географічного положення, природно-ресурсного потенціалу, геодемографічних процесів, територіальної організації галузей промисловості та сільського господарства, соціальної сфери, транспорту, зовнішньоекономічних зв'язків, туристсько-рекреаційної діяльності);
– досконалі знання в галузі виникнення та поширення глобальних проблем людства	КСП.10	- вміти визначати рівні, види глобальних проблем людства;
		- вміти визначати методи спостережень за глобальними проблемами людства;
– здатність застосовувати вміння роботи зі статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної	КСП.11	- вміти проводити просторовий аналіз природних та суспільних явищ і процесів, їх тотальність;

Компетентність	шифр комп	Програмні результати навчання (вміння та навички)
інформації та її графічної візуалізації;		- уміти виділяти ієрархічно структуровані підрозділи просторової організації суспільства;
- здатність проводити підготовчі заходи та польові географічні дослідження, використовувати універсальні аналітичні методи та прийоми обробки статистичних даних;	КСП.12	- володіти логікою збалансованої організації суспільства;
		-вміти визначати використовувати універсальні аналітичні методи та прийоми обробки статистичних даних.

Компетентності та програмні результати навчання за дисциплінами навчального плану

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
<i>Іноземна мова</i>	Академічна та професійна комунікація в географічній галузі.	КСО.11 КСО.12 КСО.05	<ul style="list-style-type: none"> - здійснювати якісний переклад як різновид комунікативної діяльності в процесі опосередкованої міжкультурної комунікації, як у письмовій, так і в усній формі; - практичне володіння іноземною мовою в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; користування іншою мовою у межах фахової, побутової, суспільно-політичної тематики; уміння вільно перекладати з іноземної мови на рідну спеціалізованих текстів; уміння представляти результати досліджень іноземною мовою; - вміти самостійно вдосконалювати свої знання, уміння, особистісні і професійні якості для забезпечення ефективної наукової діяльності; - вміти користуватися іноземними мовами в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; - користуватися усним мовленням у межах фахової, побутової, суспільно-політичної тематики; - писати іноземною мовою тексти загального та професійного спрямування; - представляти та доповідати результати досліджень іноземною мовою.
	Лексико-граматичні особливості перекладу іномовного наукового тексту.		
	Іноземний наковий дискурс.		
<i>Цивільний захист</i>	Цивільний захист у сучасних умовах.	КСО.07	<ul style="list-style-type: none"> - вміти визначати потенційно небезпечні виробничі процеси та компоненти природного середовища, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій; - використовувати основні положення законодавства з охорони праці, екологічного права та цивільного захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій; - вміти визначати потенційно небезпечні виробничі процеси та компоненти природного середовища, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій; - вміти виконувати функції, обов'язки повноваження з питань охорони праці щодо забезпечення особистої та колективної безпеки; - вміти обґрунтовувати вибір безпечних режимів праці та організовувати діяльність
	Захист населення в надзвичайних ситуаціях.		

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
			виробничого колективу з врахуванням вимог охорони праці.
<i>Право інтелектуальної власності</i>	Поняття права інтелектуальної власності	КСО.01 КСО.04 КСО 14 КЗН.02 КЗН.05 КЗП 10	<ul style="list-style-type: none"> - вміння пропагувати серед студентів та учнів права, свободи та обов'язки людини і громадянина, що закріплені Конституцією України; - використовувати основні положення міжнародних конвенцій, угод тощо, до яких приєдналась Україна; - вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності; - вміння використовувати основні положення законодавства України з інтелектуальної власності; - вміння користуватися національною нормативно-правовою базою у сфері наукової діяльності; - вміння здійснювати інноваційну діяльність щодо комерціалізації результатів наукових досягнень; - вміння трансформувати наукові дослідження і розробки у конкурентоспроможні товари і послуги;
	Авторське право та суміжні права. Право промислової власності.		
<i>Охорона праці в галузі</i>	Нормативна база з питань охорони праці в галузі.	КЗП.12 КСО. 03 КСО. 06	<ul style="list-style-type: none"> - уміння виконувати правила безпеки життєдіяльності, техніки безпеки та пожежної безпеки в хімічних лабораторіях та вимоги охорони праці та виробничої санітарії; - на основі аналізу результатів спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи типові ознаки шкідливих та небезпечних чинників своєчасно визначати наявність небезпечної ситуації для людей; - вміння створювати творчу атмосферу в трудовому колективі, корегувати цілі діяльності з метою підвищення її безпеки та ефективності; - вміння користуватися методиками екологічного аналізу наслідків господарської діяльності на довкілля; - вміння фізично і розумово самовдосконалюватися, використовувати фізичні вправи з метою збереження та зміцнення власного здоров'я як складової ефективної професійної діяльності;
	Гігієнічна оцінка умов праці, оцінка технічного та організаційного рівнів робочого місця. Пільги та компенсації.		

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
<i>Педагогіка і психологія вищої школи</i>	Загальні основи педагогіки вищої школи. Дидактика вищої школи. Виховний процес у вищій школі. Управління навчальним закладом.	КСО.08 КСО.09 КЗН.01 КЗП.14	<ul style="list-style-type: none"> - володіння інформацією щодо організації роботи установ НАН та ВНЗ України, трансформаційних процесів, які відбуваються в них; - володіння інформацією щодо структури, організації та управління науковими установами та ВНЗ, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації в Україні, в тому числі і через аспірантуру та докторантуру; - вміння планувати учбовий процес, реалізовувати різнопланові заходи для їх виконання; - вміння створити творчу атмосферу та організувати культурні заходи в учнівських та студентських колективах, на основі національних та міжнародних досягнень культури; - аналізувати та впроваджувати у навчальну діяльність теоретично обґрунтовані положення найсучаснішого педагогічного досвіду; - досліджувати стан розвитку особистості студента та академічної групи з використанням сучасних науково-дослідницьких методів; - знання чинників психологічної готовності до науково-педагогічної діяльності у вищій школі, оптимізації самовизначення майбутнього викладача, його адаптації до умов ВНЗ, педагогічного колективу та взаємодії з аудиторією; - вміння визначати психологічні детермінанти формування педагогічної культури та етики викладача вищого навчального закладу, вагомість іміджу викладача та його впливу на формування особистості майбутнього фахівця вищої кваліфікації; - знання основ самопізнання та навичок саморегуляції у формування індивідуального стилю науково-педагогічної діяльності, професійного педагогічного спілкування.
<i>Методика викладання фахових дисциплін у ВНЗ</i>	Теоретичні засади методики викладання у вищій школі. Форми організації навчального процесу у вищій школі. Сучасні методики та технології	КЗП.11 КЗП.15	<ul style="list-style-type: none"> - вміння діагностувати стан розвитку особистості студентів та здійснювати індивідуальний підхід в процесі навчання та виховання, приймати оптимальні рішення згідно педагогічним та етичним принципам; - вміння здійснювати конструювання лекцій, семінарів, складати контрольні завдання, тести для перевірки знань студентів, проводити на сучасному методичному рівні лабораторні та практичні заняття;

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
	навчання у вищій школі..		<ul style="list-style-type: none"> - вміти розробляти й проводити різні за формою навчання заняття найбільш ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки студентів; - вміти планувати та організовувати навчальний процес у ВНЗ, застосовувати сучасні освітні технології; - знати методику підготовки і проведення лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять у вищій школі та теоретико-методичні засади організації самостійної роботи студентів.
1.2. Дисципліни професійної підготовки			
<i>Історія та методологія географічної науки</i>	Історія і методологія географічної науки.	КСП.01 КЗП.04	<ul style="list-style-type: none"> - характеризувати основні риси формування і розвитку первісного географічного світогляду; - знання основ історії географії, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, в обсязі, необхідному для розуміння причинно-наслідкових зв'язків у розвитку особистості, суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності; - знання основних понять, категорій наукової методології та вмінь застосувати основні структурні елементи науки: принципи, постулати, правила, парадигми; - уміння використовувати основні філософсько-методологічні програми та принципи; навчання змісту базових понять геоморфології і палеогеографії та уміння застосовувати основні структурні елементи науки: принципи, постулати, правила, парадигми; - знання актуальних проблем в реконструкції історії розвитку природи Землі.
	Розвиток географічної науки в Україні. Сучасні українські географічні школи		
<i>Методологія наукового пошуку</i>	Методологія наукових досліджень	КЗН.03 КЗН.04	<ul style="list-style-type: none"> - вміти використовувати сучасні методи пізнання, аналізувати сучасну наукову картину світу, відрізнити наукове знання від поза наукового, визначати фактори,

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)	
	Організація наукових досліджень		<p>що впливають на розвиток науки, характеризувати екологічні, етичні та економічні</p> <ul style="list-style-type: none"> - вимоги до сучасного експерименту; - вміти при плануванні, виконанні та обробці результатів науково-дослідних робіт, магістерських дисертацій виділяти та аналізувати елементи логічної структури власної наукової діяльності (об'єкт, предмет, форми, засоби, методи, результат); - вміти моделювати основні процеси майбутнього дослідження з метою вибору методів дослідження, наявного апаратурного забезпечення або створення нових методик, користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією; - вміти аналізувати наукову літературу з метою вибору напрямку досліджень, обрати самостійно або кваліфіковано сприйняти представлену тему досліджень; 	
<i>Професійно-наукова практика</i>	Ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи	КСО.10 КСО.13 КЗН.04 КЗН.05	<ul style="list-style-type: none"> - вміти самостійно проводити наукові дослідження, складати план дослідження та одержувати нові наукові й прикладні результати; - уміння представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, доповідей на симпозиумах, наукових публікаціях з використанням сучасних можливостей; 	
	академічних і галузевих інститутів щодо обраного напрямку досліджень.	КЗН.06 КЗН.07 КЗН.08 КЗН.09 КЗП.01		<ul style="list-style-type: none"> - вміти формулювати цілі і завдання власної діяльності, підпорядкувати працю колективу і свою власну інтересами суспільства, створювати творчу атмосферу в трудовому колективі корегувати цілі діяльності з метою підвищення її безпеки та ефективності;
	Вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною науковою спеціалізацією кафедри та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо майбутньої магістерської роботи.			<ul style="list-style-type: none"> - вміти моделювати основні процеси майбутнього дослідження з метою вибору методів дослідження, наявного апаратурного забезпечення або створення нових методик, користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією; - вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх оформляти; - вміти трансформувати наукові дослідження і розробки у конкурентоспроможні товари і послуги; - уміння виконувати інноваційну діяльність щодо впровадження досягнень науки.

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
	<p>Організація, планування та проведення самостійної наукової роботи за обраною тематикою.</p> <p>Навчальний процес у ВНЗ. Навчально-методична документація ВНЗ. Підготовка методичної розробки навчального заняття з географії. Складання плану-конспекту заняття.</p>		<p>во-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вміти вибрати необхідні методи дослідження, модифікувати існуючі та розробляти нові методи виходячи із завдань конкретного дослідження; формулювати і вирішувати завдання, що виникають в ході науково-дослідної діяльності і потребують поглиблених професійних знань; - вміти планувати і проводити науковий експеримент, виконувати обробку та аналіз результатів, самостійно здобувати знання, узагальнювати вітчизняний і зарубіжний досвід за тематикою дослідження; - вміння використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи, включаючи пошук необхідної інформації, планування експерименту, безпосереднє виконання дослідів та обговорення отриманих результатів, формулювання теоретичних висновків;
<p><i>Магістерська робота (виконання і захист)</i></p>	<p>Виконання самостійної науково-дослідної роботи</p>	<p>КСО.10 КСО.11 КСО.12 КЗН.02 КЗН.04 КЗН.06 КЗП.01</p>	<p>вміти самостійно проводити наукові дослідження, складати план дослідження та одержувати нові наукові й прикладні результати;</p> <ul style="list-style-type: none"> - уміння представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, доповідей на симпозіумах, наукових публікаціях з використанням сучасних можливостей; - практичне володіння іноземною мовою в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; користування іншою мовою у межах фахової, побутової, суспільно-політичної тематики; уміння вільно перекладати з іноземної мови на рідну спеціалізованих текстів; уміння представляти результати досліджень іноземною мовою; - уміння правильно використовувати мовні засоби залежно від сфери й мети спілкування; - вміти самостійно вдосконалювати свої знання, уміння, особистісні і професійні якості, для забезпечення ефективної наукової діяльності; - уміння збирати, обробляти, зберігати та аналізувати наукову географічну інформацію з метою вибору напрямку досліджень за обраною темою з використанням сучасних інформаційних технологій; - вміння використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
			всіх етапах виконання науково-дослідної роботи, включаючи пошук необхідної інформації, планування експерименту, безпосереднє виконання дослідів та обговорення отриманих результатів, формулювання теоретичних висновків.
2. Вибіркові навчальні дисципліни			
2.1. Дисципліни вибуту ВНЗ			
<i>Актуальні проблеми людства</i>	Вплив антропогенного фактору на географічну оболонку.	КЗП.02 КЗП.03 КСП.11	<ul style="list-style-type: none"> - вміти визначати рівні, види глобальних проблем людства; - вміти визначати методи спостережень за глобальними проблемами людства - владіти необхідними навичками аналізу, оцінки та оптимізації стану природно-господарського середовища підконтрольної території; - знати і розуміти основні поняття географічної науки, завдання, функції, структуру, методи, особливості розвитку фізичної географії, розуміти й аналізувати природно-історичний процес, його чинники і складові; знати та уміти ставити і розв'язувати невирішені географічні проблеми знати проблеми економічної та соціальної географії, володіти знаннями про особливості сучасного розвитку наукових досліджень з проблем економічної географії та соціальної географії зокрема.
	Сучасні зміни клімату та їх вплив на природні системи Землі.		
<i>Основи екологічного та земельного права</i>	Правове регулювання природокористування як форми охорони природного середовища.	КЗП.05 КЗП.16	<ul style="list-style-type: none"> - вміти на підставі даних зробити висновки про рівень забруднення довкілля, розбиратися в екологічному законодавстві України; - вміти запропонувати можливі методи землекористування та знати про особливості земельного законодавства України; - аналізувати стан використання природних ресурсів та природоохоронної роботи у межах своєї місцевості; -розкривати зміст Законів України про охорону природи, Причорноморської конвенції, міжнародних угод про співпрацю в галузі охорони довкілля.
	Правове забезпечення використання й охорони земель та природних ресурсів		
<i>Основи регіоназнавства</i>	Теоретичні та методичні підходи аналізу територіальної організації регіонів	КЗП. 08 КЗН.06 КЗП.01	<ul style="list-style-type: none"> - знати теоретичні та методичні підходи аналізу територіальної організації регіонів, географічні основи розробки регіональних стратегій і програм соціально-економічного розвитку; - знати питання регіоналізації країни, регіонального розвитку і регіональної політики, реформування адміністративно-територіального устрою України, роз-
	Регіональна політика в Україні		

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
			<p>роблення регіональної геодемографічної політики, надано порівняльний аналіз рівнів соціально-економічного розвитку регіонів і якості життя населення, планування територій регіонів, формування національної та регіональних екологічних мереж, розроблення стратегій, планів і програм соціально-економічного розвитку регіонів і міст, природоохоронної діяльності і екологічного захисту населення;</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання наукових засад регіоналістики, специфіки, особливостей та технології проведення регіонального аналізу; - знання структури та методики проведення комплексної характеристики регіонів різних рівнів, уміння формулювати на цій основі принципи раціональної територіальної організації регіону; - знання, уміння й навички в галузі розробки планів, пропозицій (проектів) державних, регіональних і галузевих програм регіонального соціально-економічного та гуманітарного розвитку за результатами аналізу державної політики та стану регіону.
<i>Асистенська практика ВНЗ</i>	<p>Навчальний процес у ВНЗ. Навчально-методична документація ВНЗ. Підготовка методичної розробки навчального заняття з географії. Складання плану-конспекту заняття.</p> <p>Проведення навчальних занять (лекція, семінар, лабораторна робота) з географії. Аналіз та</p>	<p>КСО.08 КЗП.11 КСО.02</p>	<ul style="list-style-type: none"> - володіння інформацією щодо організації роботи установ НАН та ВНЗ України, трансформаційних процесів, які відбуваються в них; - володіння інформацією щодо структури, організації та управління науковими установами та ВНЗ, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації в Україні, в тому числі і через аспірантуру та докторантуру; - проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність; - планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії; - забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами; - розробляти й проводити різні за формою навчання заняття найбільш

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
	рецензія навчального заняття з географії..		<p>ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки студентів; - ясно, логічно викладати зміст матеріалу, опираючись на знання й досвід студентів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання; - аналізувати навчальну й навчально-методичну літературу й використовувати її для побудови власного викладу програмного матеріалу; - організовувати навчальну діяльність студентів, управляти нею й оцінювати її результати; - застосовувати основні методи об'єктивної діагностики знань студентів з предмету, вносити корективи в процес навчання з урахуванням даних діагностики; - володіти методикою проведення заняття із застосуванням мультимедійних засобів навчання; - створювати й підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання; - розвивати інтереси студентів і мотивацію навчання, формувати й підтримувати зворотний зв'язок.

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
<i>Науково-дослідна практика</i>	Пошук наукових публікацій у бібліотеках та через інтернет-ресурси (Scencedirect, Scopus тощо). Визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі; Використання літературних джерел у вступній частині, формулюванні мети, визначенні об'єкту, предмету та постановці завдань магістерської роботи Забезпечення технічної сторони дослідницької роботи та проведення досліджень.	КЗН.04 КЗН.06 КЗН.07 КСО.02 КЗП.13	- володіння комплексними та спеціальними методами дослідження географічної проблематики, фундаментальними навичками науково-дослідної роботи; - вміння аналізувати наукову літературу з метою вибору напрямку досліджень, обрати самостійно або кваліфіковано сприйняти представлену тему досліджень; - вміння моделювати основні процеси майбутнього дослідження з метою вибору методів дослідження, наявного апаратурного забезпечення або створення нових методик, користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією; - уміння збирати, обробляти, зберігати та аналізувати наукову географічну інформацію з метою вибору напрямку досліджень за обраною темою з використанням сучасних інформаційних технологій; - уміння створювати авторські та користуватися стандартними банками комп'ютерних програм і банками даних; - вміння організувати експериментальну роботу групи, контролювати якість виконання роботи, корегувати виконання експериментальних досліджень.
2.2. Дисципліни вільного вибору студентів			
<i>Демографічна та етнічна географія світу</i>	Теоретичні засади етногеографії та етногеографічна структура світу.	КЗН.09 КЗП.16	вміти проаналізувати історико-географічні особливості заселення етнічної території українців; - знати актуальні і перспективні шляхи розвитку світової і вітчизняної географії населення та демографії. зміни в майбутньому, розробляючи демографічні прогнози; - знати сутнісні риси демографічних процесів, принципи і підходи до них, їх властивості; - знати способи і засоби вирішення демографічних проблем країн світу та України, зокрема. Аналізувати зміст, чинники, види і принципи
	Етногеографічна структура сучасної України. Розвиток демографічних процесів в Світі та Україні.		
<i>Управління розвитком регіону</i>	Особливості управління економічним і соціальним розвитком міст .	КЗН.09 КЗП.16	знання загальних принципів організації і проведення суспільно-географічних досліджень в різних умовах; – уміння розробляти загальну програму суспільно-географічного до-

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
	.Принципи і методи регіонального управління.		слідження, визначати предмет, об'єкт, формулювати мету і завдання дослідження, організувати за необхідності польові дослідження; – навички застосування в різних умовах найбільш доцільні методи і методики дослідження основних суспільно-географічних об'єктів, комплексів, систем; - дослідження регіону як об'єкта управління дозволило проаналізувати його галузеву й функціональну структуру, розглянути особливості адміністративно-територіального устрою держави, економічне районування й проблемні економічні райони
<i>ГІС технології в географії</i>	ГІС-технології в географії та природокористуванні	КЗН.09 КЗП.16	- вміння проводити збір і систематизацію даних про стан навколишнього середовища на основі фондових і картографічних матеріалів та результатів проведених досліджень з використанням ГІС-технологій; - використовуючи комп'ютерні методи збирання, зберігання та обробки інформації, вміння користуватися сучасними інформаційними технологіями; знання про особливості використання ГІС-технологій в процесі вивчення географічної науки та практики; - знання особливостей структур сучасних ГІС-технологій і оволодіння методикою геоінформаційного аналізу регіону; - уміння вільного застосування набутих знань для проведення аналізу регіону за допомогою ГІС-технологій.
	Використання сучасних ГІС-технологій в географічному пізнанні Розвиток ГІС в Україні та світі		
<i>Системний аналіз в географії</i>	Методологічні підходи і традиційні методи просторового аналізу в суспільній географії.	КСО.02 КЗП.13	- знання теоретичних основ, методологічних підходів та принципів системного аналізу суспільно-географічного прогнозування; - уміння визначати типи розвитку суспільно-просторових процесів, найбільш доцільні види, методи та способи, етапи та організаційні аспекти розробки суспільно-географічних прогнозів;

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
	Нові методи просторового аналізу суспільно-географічного процесу.		<ul style="list-style-type: none"> - уміння застосовувати динамічне моделювання для цілей прогнозування, методика експертного, статистичного та оптимізаційного прогнозування, навички прогнозування галузевих суспільно-просторових процесів; - навички розробки прогнозів формування та використання ресурсної бази, демографічно-просторових та виробничо-просторових процесів
<i>Біосферна етика</i>	Теоретичні основи екологічної етики	КЗН.09 КЗП.16	<ul style="list-style-type: none"> - висвітлювати сутність біосферного та ноосферного вчення В.І.Вернадського в контексті сучасних проблем природокористування й охорони природи, екологічних проблем людства; - знати класифікації природних ресурсів, види природокористування, ієрархію природно-заповідних територій. <ul style="list-style-type: none"> - знати такі поняття, як екологічна культура, екологічна етика, теорія екологічної етики, етичні принципи і правила ставлення до природи, екоетичний ідеал, ноосфера, коеволюція; - вміти застосовувати екоетичні поняття про вирішення глобальних та локальних екологічних проблем людства, здійснювати навчально-виховний процес з екології, враховуючи вікові і соціально-психологічні особливості учнів, визначати рівень екологічної культури на основі сформованості етичних понять.
	Прикладні аспекти екологічної етики		
<i>Урбосередовище і ґрунти міст</i>	Витоки і шляхи розвитку урбоекології .	КЗП.16	<p>знати структуру земельного фонду України та територіальні особливості в розрізі адміністративно-територіальних утворень;</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати основні принципи моніторингу урбосистем; - повинен включати обмежене число найбільш інформативних показників, які суттєво відображають стан ґрунтів, повітря й вод на міській території; - основні компоненти урбосистеми розглядають як єдине структурно-функціональне утворення; - знати центральним компонентом урбосистеми виступає людина як її вид-едифікатор і головний реципієнт якості міського середовища.
	Ґрунти міського середовища.		

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
<i>Політична географія з основами глобалістики</i>	Політична географія як наукова дисципліна.	КЗП.05	<ul style="list-style-type: none"> - знати трактування об'єкту та предмету політичної географії, місце у системі наук, структуру політичної географії; історико-географічні особливості формування політичної географії у світі та Україні; - давати політико-географічну характеристику конкретної території; орієнтуватися в потоці політико-географічної інформації; - знати суть політико-географічних та геополітичних концепцій та теорій; понятійно-термінологічний апарат політичної географії; пояснити предметну сферу дослідження політичної географії; - уміння визначати напрямки по вдосконаленню територіальної організації суспільно-географічних систем. - знати політико-географічного положення країн світу, особливості політико- географічної ситуації в державах та регіонах, головні геополітичні та політико- географічних концепції розвитку світу; - вміти аналізувати політико-географічне положення окремої держави; - визначати особливості державних кордонів; -характеризувати форми правління та державного устрою країн світу; - аналізувати політико-географічну ситуацію в окремій країні або регіоні; - виявляти географічні особливості сучасних воєнно-політичних конфліктів тощо.
	Політична географія України.		
<i>Теоретичні основи природничої географії</i>	Історія формування та розвиток природничої географії	КЗН.03 КЗН.04	<ul style="list-style-type: none"> - знання теоретичних основ фізико-географічних досліджень в різних умовах – уміння аналізувати умови, особливості розподілу природних умов та природних ресурсів, а також трансформацію геосфери в межах конкретної території – навички надавати характеристику фізико-географічним умовам та ресур-
	Розвиток природничої географії		

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
	в Україні		сам, показати географічне розташування провідних об'єктів геосфери в межах конкретної території.
<i>Грунтово-земельні ресурси України</i>	Земельні ресурси України.	КСП.01	<ul style="list-style-type: none"> - знати структуру земельного фонду України та територіальні особливості в розрізі адміністративно-територіальних утворень; - знати частки зрошуваних та осушуваних земель України, їхню географію, переважаючі напрямки використання та заходи охорони; - знати особливості земельного фонду населених пунктів та напрямки їхнього раціонального використання; правові засади ринку землі та сучасний стан його функціонування; - знати правові аспекти та переважаючі напрямки охорони земельних ресурсів України; історичні етапи становлення та розвитку земельного кадастру в світі і Україні; - вміти діагностувати основні категорії земельних ресурсів у природі; зображати категорії земельних ресурсів на планово-картографічній основі; - вміти проводити розрахунки структури земельних ресурсів, отримані результати зображати у вигляді діаграм та картограм; - користуватися звітними матеріалами управлінь земельних ресурсів; опрацьовувати відомості щодо розподілу земель за формами власності та видами користування; - виділяти розташування обмежень щодо використання земельних ділянок; встановлювати кадастровий номер земельної ділянки із виділенням коду одиниці адміністративно-територіального устрою України, номера кадастової зони та кварталу; читати кадастровий план земельної ділянки; проводити часткову економічну оцінку земель; проводити грошову оцінку земельних ділянок несільськогосподарського призначення.
	Державний земельний кадастр України		
<i>Кадастр і оцінка земель в Україні</i>	Особливості становлення земельного кадастру і його сучасні аспекти.	КСП.01 КЗП.06	<ul style="list-style-type: none"> - вміти діагностувати основні категорії земельних ресурсів у природі; зображати категорії земельних ресурсів на планово-картографічній основі; - проводити розрахунки структури земельних ресурсів, отримані результати зображати у вигляді діаграм та картограм; - користуватися звітними матеріалами управлінь земельних ресурсів; опрацьовува-

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
	Просторові кадастрові структури і класифікаційні стандарти .		ти відомості щодо розподілу земель за формами власності та видами користування; -виділяти розташування обмежень щодо використання земельних ділянок; встановлювати кадастровий номер земельної ділянки із виділенням коду одиниці адміністративно-територіального устрою України, номера кадастрової зони та кварталу; -читати кадастровий план земельної ділянки; проводити часткову економічну оцінку земель; проводити грошову оцінку земельних ділянок несільськогосподарського призначення.
<i>Менеджмент ГІС проектів</i>	Сучасна концепція ГІС для територіального менеджменту. Підвалини роботи з ГІС-платформою ArcGIS: компоненти платформи ArcCatalog і ArcMap. Виконання учбових ГІС-проектів із територіального менеджменту.	КЗН.09 КЗП.16	знання про особливості використання ГІС-технологій в процесі вивчення географічної науки та практики; - знання особливостей структур сучасних ГІС-технологій і оволодіння методикою геоінформаційного аналізу регіону; - уміння вільного застосування набутих знань для проведення аналізу регіону за допомогою ГІС-технологій; знання теоретичних засад географічного менеджменту та аудиту, загальних вимог до проведення географічної менеджменту та аудиту, методичних аспектів реалізації та особливостей проведення географічного менеджменту за допомогою ГІС проектів; - володіння ГІС методами, ідентифікації, класифікації, географічних об'єктів; - вміння проводити аналіз і прогноз можливих негативних наслідків господарської діяльності людини з позицій еколого-економічного підходу до природоохоронних проблем
<i>Географія туризму в Україні</i>	Теоретичні основи розвитку туризму.	КСП.01 КЗП.06	уміння визначати оптимальні моделі розширеної туристичної діяльності, підвищення ефективності роботи туристичних мереж, кластерів, туристичних операторів і агентів; - здатність виділяти основні напрямки удосконалення управління сферою

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
	Географія основних видів туризму.		туризму; - уміння визначати стратегії регулювання та інструменти реалізації управлінської діяльності в туристичній галузі.
<i>Планування території</i>	Стратегічний підхід до управління. Технологія стратегічного планування. Система стратегічного планування в Україні. Стратегічне планування на регіональному рівні	КЗН.09 КЗП.16	- знання теоретичних і правових засад планування розвитку територій, його форм і методів; - уміння і навички аналізу проблем, ресурсного потенціалу і напрямів планування розвитку територій; - уміння використовувати законодавчі акти, форми і методи планування розвитку територій, регулювання земельних відносин, охорони довкілля для аналізу та вирішення регіональних проблем; - уміння визначати ефективність діючих форм і методів планування розвитку територій за результатами аналізу планів і програм розвитку територій, вітчизняного й зарубіжного досвіду їх реалізації в контексті європейської інтеграції, використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу.
<i>Транспортно-логістичні системи</i>	Розвиток транспортної логістики в Україні. Україна у Світовій та Європейській транспортно-логістичній системі	КЗН.09 КЗП.16	- знати перспективи і пріоритети розвитку транспортно-логістичних систем і логістичних ланцюгів; - знати сучасні тенденції розвитку постачально-збутових, комерційно- посередницьких організацій, заснованих на різних формах власності та підпорядкованих різним рівням управління; - вміти визначити завдання і напрями розвитку структурних елементів транспортно-логістичної схеми (логістичного ланцюга) в умовах формування ринку гуртової торгівлі засобами виробництва; - ставити перед структурними у транспортній логістиці, конкретні завдання щодо формування господарських зв'язків; контролювати раціональність розподілу матеріальних ресурсів між споживачами з урахуванням вимог ринкового механізму господарювання.
<i>Моніторинг природ-</i>	Загальні уявлення та кла-	КСП.03	вміти визначати рівні, види та підсистеми моніторингу з урахуванням різних кри-

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Програмні результати навчання (вміння та навички)
<i>них геосистем</i>	сифікація системи моніторингу довкілля	КСО.06	теріїв і природоохоронних задач;
	Системи моніторингу навколишнього середовища		вміти визначати методи спостережень за зміною показників стану різних об'єктів довкілля з урахуванням джерел його забруднення;
вміти користуватися методиками екологічного аналізу наслідків господарської діяльності на довкілля;			
на основі аналізу результатів спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи типові ознаки шкідливих та небезпечних чинників своєчасно визначати наявність небезпечної ситуації для людей;			
<i>Туристичні ресурси Світу</i>	Структура туристичних ресурсів. Ресурси туристичних регіонів світу.	КСП.01 КЗП.06	<ul style="list-style-type: none"> - знати основні поняття та категорії курсу; сутність туристсько-рекреаційних ресурсів та їх класифікацію; - історичні аспекти становлення туризму як самостійного виду економічної діяльності; - види та форми туристсько-рекреаційної діяльності, підходи до туристичного районування світу; - пояснювати регіональні особливості розвитку світового туризму; - оцінювати перспективи подальшого використання туристсько-рекреаційних ресурсів та розвитку туризму в країнах світу; - аналізувати туристсько-рекреаційні ресурси України та визначати роль країни у світовому туристичному комплексі.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми спеціальності «Географія» підготовки магістрів, навчальний час за циклами підготовки, навчальними дисциплінами. практиками та шифри сформованих компетентностей

Шифр навчальної дисципл	Назва навчальної дисципліни або практики	Кількість кредитів	Кількість годин	семестр	Шифр компетентностей, що мають бути сформовані
1.	НОРМАТИВНІ ДИСЦИПЛІНИ				
ДЗП.1.	<i>1.1. Дисципліни загальної підготовки</i>				
ДЗП.1.01	Іноземна мова	6	180	1,2,3	КСО.11 КСО.12 КСО.05
ДЗП.1.02	Цивільний захист	1	30	1	КСО.07
ДЗП.1.03	Інтелектуальна власність	1	30	1	КСО.01 КСО.04 КСО.14 КЗН.02 КЗН.05 КЗП.10
ДЗП.1.04	Охорона праці в галузі	1	30	1	КЗП.12 КСО.03 КСО.06
ДЗП.1.05	Педагогіка і психологія вищої школи	4	120	2	КСО.08 КСО.09 КЗН.01 КЗП.14
ДЗП.1.06	Методика викладання фахових дисциплін	4	120	1	КЗП.11 КЗП.15
ДПП 2.	<i>1.2. Дисципліни професійної підготовки</i>				
ДПП 2.01	Історія і методологія географічних наук	5	150	1	КСП.01 . КЗП.0
ДПП 2.02	Методологія наукового пошуку	5	150	1	КЗН.03 КЗН.04
ДПП 2.03	Професійно-наукова практика	9	270	2	КСО.08; КСО.09 КЗН.01; КЗП.14
ДПП 2.04	Дипломна робота магістра в т.ч. захист	6 *8	180 240*	3	КСО.10; КСО.11; КСО.12; КЗН.02; КЗН.04; КЗН.06; КЗП.01
2. Вибіркові наванчальні дисципліни					
2.1. Дисципліни вибору ВНЗ					
ВНЗ 3.01	Актуальні проблеми людства	5	150	1	КЗП.02 КЗП.03 КСП.11
ВНЗ. 3.02	Основи екологічного права	3	90	2	КЗП.05 КЗП.16
ВНЗ. 3.03	Основи регіоназнавства	3	90	2	КЗП.08 КЗН.06

					КЗП.01
ВНЗ. 3.04	Асистенська практика ВНЗ	6	180	3	КСО.08 КЗП.11 КСО.02
ВНЗ. 3.05	Переддипломна практика	6	180	2	КЗН.04 КЗН.06 КЗН.07 КСО.02 КЗП.13
2ИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ					
ДВС 4	<i>Дисципліни вибору студентів</i>				
ДВС 4.01	<i>Демографія та етнічна географія світу</i>	3	90	2	КЗН.09 КЗП.16
	<i>Управління розвитком регіону</i>				
ДВС 4.02	<i>ГІС технології в географії</i> <i>Системний аналіз в географії</i>	3	90	2	КЗН.09 КЗП.16 КСО.02 КЗП.13
ДВС 4.03	<i>Біосферна етика</i> <i>Урбосередовище і ґрунти міст</i>	3	90	2	КЗН.09 КЗП.16
ДВС 4.04	<i>Політична географія з основами глобалістики</i> <i>Теоретичні основи природничої географії</i>	3	90	2	КЗП.05 КЗН.03 КЗН.04
ДВС 4.05	<i>Ґрунтово земельні ресурси України</i> <i>Кадастр і оцінка земель в Україні</i>	3	90	2	КСП.01 КЗП.06
ДВС 4.06	<i>Менеджмент ГІС-проектів</i> <i>Географія туризму в Україні</i>	3	90	2	КЗН.09 КЗП.16 КСП.01 КЗП.06
ДВС 4.07	<i>Планування території</i> <i>Транспортно-логістичні системи</i>	3	90	2	КЗН.09 КЗП.16 КЗН.09 КЗП.16
ДВС 4.08	<i>Моніторинг природних геосистем</i> <i>Туристичні ресурси світу</i>	3	90	3	КСП.01 КЗП.06 КСП.03 КСО.06

Таблиця 5

Розподіл змісту освітньої програми та максимальний навчальний час за циклами підготовки

Цикл підготовки	Навчальний час за циклами (кредитів ЄКТС/ ака- дем.годин)	%
1	2	3
Загальний час	90	100
1. Нормативна частина	33	37
<i>1.1. Дисципліни загальної підготовки</i>	17	19
<i>1.2. Дисципліни професійної підготовки</i>	16	18
2. Вибіркова частина	36	40
<i>2.1. Дисципліни вибору ВНЗ</i>	11	12
<i>2.2. Дисципліни вільного вибору студентів</i>	25	28
Практика	21	23

Декан геолого-географічного факультету,
д.г.н., проф.

Є.А.Черкез

Голова проектної групи,
д.геогр.н., професор

О.Г.Топчієв